

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник підприємства/установи/організації
(Грантоотримувача)
(посада)
Ректор Львівського національного університету
імені Івана Франка
Мельник В. П.
М.П.

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ

про виконану роботу у 2020 році в рамках реалізації проєкту
із виконання наукових досліджень і розробок

«Просторові межі українського світу: комплекс уявлень та їхня реалізація в
ранньомодерній Україні (XVI–XVIII ст.)»

Назва конкурсу: «Підтримка досліджень провідних та молодих вчених»

Реєстраційний номер Проєкту: 2020.02/0059

Підстава для реалізації Проєкту з виконання наукових досліджень і розробок
(реєстраційний номер та назва Проєкту) 2020.02/0059 «Просторові межі
українського світу: комплекс уявлень та їхня реалізація в ранньомодерній Україні
(XVI–XVIII ст.)».

Рішення наукової ради Національного фонду досліджень України щодо визначення
переможця конкурсу «Підтримка досліджень провідних та молодих вчених (назва
конкурсу)

протокол від «16-17» «09» 2020 року № 21.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ

Тривалість виконання Проєкту

Початок – 4. 11. 2020р. (дата укладання Договору про виконання наукових
досліджень і розробок);

Закінчення – 15. 12. 2022 рік.

Загальна вартість Проєкту, грн. 7 580 850

Вартість Проєкту по роках, грн.:

1-й рік	746 770
2-й рік	3 420 600
3-й рік	3 413 480

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКОНАВЦІВ ПРОЄКТУ

до виконання Проєкту буде залучено шість виконавців, з них:

доктори наук	3;
кандидати наук	1;
інші працівники	2.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРАНТООТРИМУВАЧА ТА ОРГАНІЗАЦІЮ(Ї) СУБВИКОНАВЦЯ(ІВ) ПРОЄКТУ

Грантоотримувачем є Львівський національний університет імені Івана Франка

4. ОПИС ПРОЄКТУ

4.1. Мета Проєкту (до 200 знаків). Цілісно дослідити комплекс притаманних суспільству ранньомодерної України уявлень про український простір, а також стратегії та реальні наслідки реалізації цих уявлень в середині XVII–XVIII ст., коли на базовому рівні були визначені і його сучасна територіальна організація, і стосунки з сусідами.

4.2. Основні завдання Проєкту (до 400 знаків). Дослідити образ у ранньомодерному українському соціумі природних меж свого простору, з'ясувати вплив утворення Гетьманщини на просторові уявлення і практики; простежити освоєння Степу, локалізувати межі території, опанованої уявно і фактично; проаналізувати долю запорозької традиції у трансформаціях кінця XVIII ст., осмислити феномен запорозької спадщини в історії Південної України.

4.3. Детальний зміст Проєкту:

Сучасний стан проблеми (до 400 знаків). На теоретичному рівні плідним є сучасний дискурс про феномен простору. На рівні проблеми добре з'ясовано процес розщеплення у свідомості князів простору "Русь". Однак не досліджено трансляцію ідей в середовище козаків та міщан. Невивченими залишаються уявлення козацької старшини про південну та східну межу України, вплив на ці уявлення появи Слобожанщини, а також інституціоналізації запорожців.

Новизна Проєкту (до 400 знаків). Проблема вперше осмислюватиметься в тісному переплетенні еволюції в часі суспільних уявлень та механізмів й наслідків їхньої реалізації. У підсумку буде запропоновано цілісну новаторську концепцію, яка матиме міждисциплінарне значення, оскільки стосуватиметься вирішальної доби у формуванні тієї версії просторової організації українського світу, яка до сьогодні визначає його конфігурацію.

Методологія дослідження (до 400 знаків). Реалізація проєкту враховуватиме перспективи використання міждисциплінарних теоретичних розробок в опціях «символічна географія» та «ментальні мапи». Використовуватиметься теорія фронтиру, опція «імперські студії», методи компаративістики та картографічного моделювання, соціологічні та демографічні методи (коефіцієнти кореляції Крамера, Пірсона, теорія «сили слабких зв'язків»).

5. ОТРИМАНІ НАУКОВІ АБО НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ (до 2 сторінок) в поточному році/ в рамках реалізації Проєкту, зокрема:

Для формування джерельної бази монографічних досліджень проведено цілеспрямовану архівну евристику у фондах ІЦДІА України у м. Києві, Національної бібліотеки імені В. Вернадського, державних архівах Одеської, Дніпропетровської та Херсонської областей.

5.1. Опис наукових або науково-технічних результатів, отриманих в рамках виконання Проєкту(із зазначенням їх якісних та кількісних (технічних) характеристик)

У 2020 р. в рамках підготовчого етапу досягнуто результати, які створюють наукове підґрунтя для успішної реалізації проєкту. Насамперед, слід зазначити, що сформовано джерельну базу запланованих збірників документів: «Silva rerum:

(1648–1665)», – рукопис Мартина Голінського, Т. 3: (1654–1657)»; «Територія, мережа поселень і персональний склад Війська Запорозького Низового в середині 1770-х рр.: Збірник документів»; «Еволюція складу населення Південної України в останній чверті XVIII ст. – початку XIX ст. в описово-статистичних джерелах». Для підготовки монографічних досліджень опрацьовано вітчизняні та зарубіжні археографічні публікації документів з тематики проєкту, а також проведено цілеспрямовану евристику в центральних та обласних архівах та наукових бібліотеках України з метою виявлення досі невідомих документальних та картографічних джерел.

У рамках архівної евристики здійснено архівні пошуки у *ЦДІА України у Києві*: гродські та земські суди (ф.11, 25-28, 44,), канцелярії слобідських полків ф.59, 94, 209, 229, 246, 269, 380, 1721–1725), слобідські провінційні канцелярії (ф. 420, 1584, 1801, 1807), «Слобідсько-Українська губерньська канцелярія» (ф.1710), земські та повітові суди Слобожанщини (ф.1888, 1892, 1914, 1916, 1760, 1840, 1872, 1902), «Архів Коша Нової Запорозької Січі» (ф.229); «Генеральна Військова канцелярія» (ф. 51); Київська губерньська канцелярія (ф.59); «Канцелярія К. Розумовського» (ф. 269); «Військово-похідна канцелярія П. Текелі» (ф.752).

Проведено архівну евристику в: *Національній бібліотеці України імені В. Вернадського*: колекція О. Лазаревського (ф.2) колекція Новицького (ф.202).

Здійснено пошуки документальних та картографічних джерел в *Державному архіві Одеської області*: «Опікунський комітет про іноземних поселенців» (ф.6); «Управління Новоросійського та Бессарабського генерал-губернатора» (ф.1), «Головний статистичний комітет Новоросійського краю» (Ф.3).

З метою виявлення джерел опрацьовано наступні фонди *Державного архіву Херсонської області*: «Херсонська (Новоросійська) губерньська креслярня» (ф.14), Херсонська повітова земська управа (ф.6).

Проведено евристику в *Державному архіві Дніпропетровської області*: Катеринославська палата цивільного суду (ф.72), Катеринославська контора іноземних поселенців Півдня Росії (ф.134), Катеринославська межова контора (ф.648).

У підсумку виявлені та скопійовані документальні, описово-статистичні, картографічні джерела для підготовки як збірників документів, так і монографічних досліджень.

Крім того, зроблено комп'ютерний набір документів збірника «Silva rerum: (1648–1665)», – рукопис Мартина Голінського, Т. 3: (1654–1657)».

Набрано на комп'ютері та зроблено звірку з оригіналами збірника «Територія, мережа поселень і персональний склад Війська Запорозького Низового в середині 1770-х рр.: Збірник документів».

5.2. За наявності науково-технічної продукції обґрунтування її переваг у порівнянні з існуючими аналогами –

5.3. Практична цінність отриманих результатів реалізації Проєкту для економіки та суспільства (стосується проєктів, що передбачають проведення прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок) –

5.4. Опис шляхів та способів подальшого використання результатів виконання Проєкту в суспільній практиці.

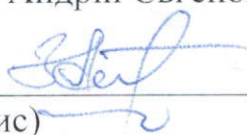
У 2020 р виконано лише підготовчий етап. Досягнуті наукові результати є фундаментальною підставою для подальшої реалізації проєкту.

Примітка: Анотований звіт не повинен містити відомостей, заборонених до відкритого опублікування

Науковий керівник Проєкту

д-р іст. наук, доц.

Заяць Андрій Євгенович

(підпис)